

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

XVII. De Timore. Quàm vanus sit, & qua ratione vincatur. Audacia vitanda.
Quaedam iterum de Ira.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

Noli mala tua facere tibi per impatientiam graviora. Tam miser quisque est, quam se ipse existimas.

5. Omnis aegritudo morâ tandem decrefeit; & licet contumacissimum dolorem tempus adimit, & enervat. Visne igitur diem operiri, quo luctus te invito desinat; an ipse illi finem imponere? Cur non id consilio præripis, quod allatura est diurnitas? Quamvis ipse custodias merorem tuum, custodienti tamen elabatur. Nulla enim res citius in odium venit, quam tristitia: quæ dum recens est, consolatorem invenit; inveterata deridetur. Quod si dolore calamitas vincitur, eat omnis inter luctus dies, noctem sine somno mœstitia consumat; ingerantur pectori manus, & sese omni sævitæ genere profecturus dolor exerceat. Sed si lacrymæ inutiles sunt, si nullo fletu adversitas mitigatur, disce te ipsum regere, & omni adversitati invictâ constantiâ obfiste. Turpis est navigii rector, cui gubernacula fluctus eripuit, qui fluctuantem navim tempestati permisit. At ille vel in naufragio laudandus, quem obruit mare clavum tenentem, & undis reluctantem.

CAPUT XVI.

De Spe, & Desperatione. Quomodo utramque moderari oporteat.

1. **S**pes vana, & mendax, & verè somniump. vigilantis est, nisi in Deo collocetur, cuius solo nutu omnis difficultas vinci potest. Quid rei futuræ expectatione cruciaris, & in longinqua cogitationes extendis? Nihil sperabis, si nihil cupies, si omnia terrena despicias. Nemo sperat quæ contemnit. Licet te nunquam sperata deceperint, licet non ex difficili petatur quod speras; quam diu te spes aliqua proritat, sollicitus eris, & incertus tui, ac in ancipiti positus. Ut pedibus loca invia, & prærupta non petis; ita nec animo ea speranda, quæ in tua potestate non sunt. Omne miseræ momentum hoc est; defuisse voluntati quod speravit.

2. Sæpe admonendus est animus, ut quæcunque extra te, & circa te sunt, aspiciat ut peritura, tenuique filo pendentia. Quid oblivisceris conditionis tuæ? Mortalis natus es: nihil tibi de hodierna die promittitur, nihil de hac hora. Instat à tergo mors; quicquid habes mutuo accepisti.

Ufus fructus tuus est, cuius tempora summus omnium Arbiter temperat. Ad ejus nutum, omnia sine querela reddenda sunt. Pessimus est debitoris, creditori convitium facere. Nihil est ergò sub sole, quod debeas, aut possis sperare. Illa tantum vera est spes, quæ de vero, & summo bono rite concipitur.

3. Desperationem causant inertia, abjectio animi, nimia difficultatum apprehensio, vitiosa sui diffidentia; viriumque & industriæ defectus. Vincitur, excitando animum eorum exemplo, qui etiam in gravioribus angustiis constituti, omnia obstantia generosè superarunt. Incipe, & propelle te ipsum: quia Deus facientes adjuvat; & quod arduum videbatur, facillimum fit, si falsa de illo opinio deponatur. Quicquid accidit tibi, id omne ab æterno destinatum est. Illud autem aut ita evenit, ut natura comparatus es ferre: aut secus; si primum: ne despera, sed fer: sin aliter, nec tunc quidem desperandum: quicquid enim illud est, citò finem & ipsum habebit, & tibi imponet. Leve est, quod ferre potes, breve, quod non potes. Sed memineris, in te situm esse, multa facere tolerabilia; si ea, ut utilia, & convenientia, apprehenderis. Calamitas, virtutis occasio est.

CAPUT XVII.

De Timore. Quam vanus sit, & qua ratione vincatur. Audacia vitanda. Quædam iterum de Ira.

1. **M**agna pars mortalium, cum nec sit quicquam mali, nec pro certo futurum sit, aestuat tamen, & discurret, sibi que infortunium vel fingit, vel auget. Non tot reperit cruciatum humana crudelitas, quot patitur animus, futuri anxius; qui sollicitus est, ne bona præsentia amittat, aut mala imminetia eveniant. Multa mala, quæ non essent, sunt, quia timeamus. Quid prodest tibi ante tempus cruciari, & inani providentiâ occurrere ærumnis tuis? An ideo oportet te jam miserum esse, quia quandoque futurus es? Stultum est, dare se referentibus, nullisque apparentibus signis, quæ malum prænuntiant, falsis terrori imaginibus. Sæpe fallaci conjecturâ deceptus, verbum dubiæ significationis detorques in pejus. Sæpe potentis offensam majorem putas, quam revera sit; & cogitas, non quantum iratus
sit

fit ille, sed quantum liceat irato. Vani autem sunt hi metus; & ideo magis perturbant, quia vani sunt. Vera enim modum suum habent: quicquid ex incerto venit, conjecturae & licentiae paventis animi traditur. Parum differt patiaris adversa, an expectes; nisi quod modus est dolendi, non est timendi. Doles quantum scis accidisse; times quantum potest accidere.

2. Si vis omnem timorem exuere, quicquid vereris ne eveniat, eventurum propone, & illud malum tecum metire, metumque tuum taxa: intelliges profectio, non re ipsa, sed opinione magnum esse quod metuis. Num potest aliquid tibi durius accidere, quam ut mittaris in exilium, ut ducaris in carcerem? Num quidpiam corpori ultra timendum est, quam ne uratur, & pereat? Excute singula ista, & redige ad verum timorem tuum: multos invenies, etiam infideles, qui haec omnia contempserunt. Stephanus inter lapides pacato animo Deum precatur: Laurentius in flammis exultat, & insultat tyranno: se ultro proicit in succensum rogam Apollonia Virgo. Ridet ferreis malleis contusus in pila Anaxarchus: Socrates cicuta potulum gaudens exhaurit, & Critiae propinat. Quid ignes metuis, & turbam carnificum circa te frementium? sub ista pompa, quae stultos terreat, latet mors, quam tot pueri, tot puellae laeto animo amplexi sunt. Deme rebus tumultum, deme personam, redde singulis faciem suam: nihil in illis terribile esse videbis, praeter ipsum timorem. Id nobis evenit grandioribus pueris, quod parvulis solet. Hi quos amant, quibus affueverunt, cum quibus ludunt, si personatos vident, expavescunt. Tu vero pueris deterior, ad tantam ineptiam pervenisti, ut non solum dolore, sed doloris larva & panico terrore vexeris.

3. Abduc animum a privata causa ad communem. Dic, mortale tibi & fragile corpusculum esse, multisque morbis, ac tandem morti obnoxium. Dic tibi ipsi: Jam pridem sciebam, multa mihi adversa imminere. Quid nunc ergo timeo? Egrotabo? Proderit ad animae salutem corporis aegritudo. Ad paupertatem redigat? Tumor mihi & tranquillior vita erit. Opes amittam? & cum illis curas multas, periculumque perpetuum. Ignominia afficiat? si iusta, ejus causam execrabor: si injusta, mea me conscientia consolabor. Repulsam speratae rei patiar? Nec Reges quidem omnia quae cupiunt assequantur. In exilium mittar? Sponte ibo,

erique peregrinatio. Caecus fiam? Multis cupiditatibus via incidetur. Male de me loquentur homines? Facient quod mereor, quod solent. Moriar? Hac conditione intravi, ut exirem. Sed peregre moriar? Nulla terra est aliena non habenti hic permanentem civitatem. Moriar ante diem? Nemo nisi amens queritur, ante tempus absolvi vinculis, & carcere relaxari. Mors, exilium, luctus non sunt supplicia metuenda; sed tributa nostrae mortalitatis. Stultum est ea timere, quae vitare non potes.

4. Fuge audaciam, nihilque temere ultra vires aggredere: nemo enim celerius opprimitur, quam qui nimiam de se praesumit. Exiguae sunt vires nostrae sine Dei praesidio, a quo omnis sufficientia, omne robur emanat. Oritur audacia a propriae virtutis nimia exultatione, a contemptu adversariorum, a praecipiti ingenio, rebusque gerendis minus exercitato. Plus metuit, qui prudentior est: nam vires proprias metitur, solenter prospiciens quid valeant, quid ferre reculent. Audaces, cum graviora, quam ante conceperant, experti pericula fuerint, effuso primo impetu subsidunt & torpent, sero agnoscentes, quam sint incertae hominum providentiae, quam vanae cogitationes. Initium est futurae calamitatis incauta securitas.

5. Nunquam tibi dominabitur ira, si opinionem existimatae injuriae tollas. Tu ipse dux flagitiorum tibi es, & incensor criminum: tu mala omnia tibi struis. Quid causam tuarum perturbationum in alios derivas, si tu te impellis & praecipitas? Nemo laeditur nisi a se ipso. Quod dicunt pueris nutrices, Si non plores, accipies; id tu rectius dices animo tuo effervescenti: Noli irasci, noli urgere & clamare; rectius fiet quod volebas. Dies quosdam institue, quibus proponas in iram nunquam incidere quacunque ex causa: tum per unum vel duos menses eadem ratione te experire; invenies successu temporis te adeo profecisse, ut ad risum te provocent, quae prius iratum e statu mentis dejiciebant. Placidi mores nemini eorum, cum quibus vivitur, ira sunt grati, & jucundi, ut ei ipsi, qui praeditus illis est. Hoc boni habet pacatus animus; semper gaudet, semper triumphat.